

Norges forskningsråd
postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
22/5396 - 4

Dato
10.01.2023

Statsbudsjettet 2023 - Norges forskningsråd - tildelingsbrev

1. INNLEDNING

I dette tildelingsbrevet meddeles Stortingets budsjettvedtak og Finansdepartementets styringssignaler for Norges forskningsråd for 2023. Prop. 1 S (2022–2023) for Finansdepartementet ble behandlet 21. desember 2022 på grunnlag av Innst. 5 S (2022–2023). Vi viser også til tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrende departement.

Tildelingsbrevet gjelder for satsingen *Skatteøkonomisk forskning, Finansmarkedsfondet og forskning på den økonomiske håndteringen av koronapandemien og sammenligning med tidligere kriser.*

2. MÅL, STRATEGISKE OMRÅDER OG STYRINGSINFORMASJON FOR FORSKNINGSRÅDET

Forskningsrådet har fem mål:

- Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4 Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5 God rådgivning

Vi viser også til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for en nærmere omtale av målene, strategiske områder og styringsinformasjon.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Finansdepartementet

Mål 1, 2 og 3 ovenfor er særlig relevante for Finansdepartementets tildelinger til Forskningsrådet.

Mål for Skatteøkonomisk forskning

Målet med satsingen er å utvikle kunnskapen om skatt og økonomi, og bidra til et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning i Norge, både ved å stimulere til samfunnsøkonomisk forskning på skattesystemet og å øke interessen for og rekrutteringen til fagområdet. Satsingen på skatteøkonomisk forskning skal også bidra til å styrke utdanningen innenfor offentlig økonomi, herunder skatteøkonomi, på master- og doktorgradsnivå.

Den skatteøkonomiske forskningen skal holde et internasjonalt høyt faglig nivå og bidra til kontakt med forskningsmiljøer i andre land. Samtidig skal forskningen være relevant for myndigheter og andre brukere i Norge. Anvendt forskning på norske skattedata og etterlevelse av skatteregelverket er en viktig del av satsingen. Finansdepartementet er også opptatt av at støttemottakerne skaper dialog og møteplasser mellom forskere og brukere av skatteøkonomisk forskning.

Mål for Finansmarkedsfondet

Finansmarkedsfondets formål er å bidra til økt kunnskap om og forståelse for finansielle markeders virkemåte. Videre skal fondet fremme innsikt og økt bevissthet om etikk på finansmarkedsområdet. Fondet skal også bidra til forskning, utdanning og allmenn opplysning knyttet til finansmarkedsproblemer.

Mål for forskning på den økonomiske håndteringen av koronakrisen og sammenligning med tidligere kriser

For å begrense de økonomiske skadevirkningene av virusutbruddet for norsk økonomi, ble det satt inn svært omfattende økonomiske tiltak. I en slik situasjon vil det være særlig stor usikkerhet *ex ante* mht. hvordan tiltak virker, og tidspress fører til at effektene av tiltak ikke kan vurderes like grundig som ellers før de iverksettes. Kunnskap om hvordan tiltakene faktisk har virket, f.eks. hvordan bedrifter og husholdninger endrer atferd som følge av pandemien og tiltakene, vil være viktig for å vurdere hva slags tiltak som bør benyttes og når de bør settes inn i en eventuell senere krise. Hva slags beslutningsgrunnlag det er behov for i en krisesituasjon, som tilgang til relevant data, kunnskap om aktørenes løpende vurderinger av situasjonen osv., vil være nyttig å ha kunnskap om for å møte fremtidige kriser. Økonomiske prognoser og beslutningsgrunnlag baserer seg ofte på observerte historiske sammenhenger i økonomiske størrelser, og det vil være nyttig å ha innsikt om de sammenhengene som normalt styrer husholdningenes og bedriftenes atferd, ble endret gjennom pandemien. En sammenligning av koronakrisen med andre kriser kan gi økt forståelse for hvorfor ulike kriser må møtes på ulike måter, og dette vil også være viktig kunnskap når vi møter nye kriser senere. Det samme gjelder en sammenligning med hvordan krisen er blitt håndtert og hvilke effekter krisetiltakene har hatt på den økonomiske utviklingen i andre land.

2.2 Styringsinformasjon

Når det gjelder omtale av styringsinformasjon for de fem målne, viser vi til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer, punkt 3 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd.

Styringsinformasjon for de sektorpolitiske prioriteringene fremgår i struktur og forventninger til rapporteringen i vedlegg til årsrapporten (departementsvise rapporter). Vi viser til punkt 5 Rapportering for 2023 i dette tildelingsbrevet for presisering av hvilke sektorpolitiske prioriteringer Finansdepartementet forventer at Forskningsrådet skal rapportere på.

3. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER FOR 2023

For 2023 tildeles Norges forskningsråd:

- 9,2 mill. kroner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter. Tildelingen gjelder *Skatteøkonomisk forskning*.
- 15 mill. kroner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter. Tildelingen gjelder *forskning på den økonomiske håndteringen av koronakrisen og sammenligning med tidligere kriser*.
- 14,3 mill. kroner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 70 *Forskning på og allmennopplysning om finansmarkedet*.

De midlene som Finansdepartementet stiller til disposisjon for Forskningsrådet, skal utnyttes effektivt og målrettet. Finansdepartementet gir Forskningsrådet fullmakt til å omfordele midler innenfor bevilgningen på en post, så lenge måloppnåelsen på posten sikres. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet og/eller vesentlige omdisponeringer skal alltid tas opp med departementet som tildeler midler.

Skatteøkonomisk forskning

Grunnlaget for en ny satsing på skatteøkonomisk forskning har blitt lagt i 2022. Forskningsrådet sammen med Finansdepartementet og Skatteetaten utarbeidet et formålsdokument og avholdt 5. mai 2022 et dialogmøte med inviterte forskningsmiljøer. Deretter utlyste Forskningsrådet støtte med inntil 60 mill. kroner til to sentre for skatteøkonomi i femårsperioden 2023–2027. Forskningsrådet mottok tre søknader, som ble vurdert av et internasjonalt ekspertpanel. Skatteforsk (Norges miljø- og biovitenskapelige universitet) og Norwegian Fiscal Studies (Universitetet i Oslo) fikk innvilget sine søknader. De nye sentrene skal starte opp i løpet av første kvartal 2023.

Finansdepartementet forventer at sentrene vil drive økonomisk forskning om skatt av internasjonalt høy vitenskapelig kvalitet, frembringe resultater med relevans for utformingen av norsk skattepolitikk, utvikle kunnskapen om hvordan skatter oppfattes og etterleves, og gi innspill til utvikling av metoder og virkemidler i skatteforvaltningen. Samtidig er det viktig at sentrene utvikler gode undervisningstilbud i skatteøkonomi og aktivt formidler sine forskningsresultater til brukere og allmenheten. Vi legger til grunn at Forskningsrådet følger opp dette overfor sentrene og rapporterer årlig til departementet. Sentrene skal etablere rådgivende utvalg med brukere og internasjonale eksperter, der Finansdepartementet er innstilt på å delta.

Tildelingen på 9,2 mill. kroner i 2023 skal dekke Finansdepartementets andel av senterfinansieringen for i år. Forskningsrådet disponerer i tillegg tildelingen på 2,7 mill. kroner fra 2022, som en del av departementets samlede bidrag til senterfinansiering over femårsperioden. Departementet ber om at eventuelle forslag til andre aktiviteter som er nødvendig for å gjennomføre satsingen tas opp med oss, og vil komme tilbake til eventuell tildeling for dette.

Forskning på den økonomiske håndteringen av koronakrisen og sammenligning med tidligere kriser

De utlyste midlene skal gå til forskning på den økonomiske håndteringen av koronakrisen i Norge samt sammenligning av de økonomiske tiltakene som ble iverksatt med tidligere kriser og med tiltak i andre land. Forskingen skal være relevant for norske myndigheter.

For å sikre relevant forskning er Finansdepartementet opptatt av at prosjektene bør ha strukturert dialog med sentrale brukere, som Finansdepartementet eller andre relevante departementer. Det forventes at dette inkluderer formidling på norsk. Dialogmøte høsten 2022 var nyttig for departementet, og det forventes at det fremover blir arrangert årlige dialogmøter mellom forskere som mottar midler fra utlysningen og sentrale brukere av forskningen. Forskningsrådet må følge opp at disse forholdene blir ivaretatt.

Finansmarkedsfondet

Finansdepartementet legger som tidligere til grunn at de årlige utgiftsbevilgningene til fondets formål i sin helhet overføres til Forskningsrådet på vegne av Finansmarkedsfondet. Forskningsrådet opptrer etter fullmakt fra, og på vegne av, styret i Finansmarkedsfondet. Forskningsrådet disponerer således bevilget beløp i overensstemmelse med vedtak fattet av Finansmarkedsfondets styre. Forskningsrådet forestår også regnskapsføringen. Styret i Finansmarkedsfondet må holdes godt orientert av Forskningsrådet om forhold som gjelder oppfølging og kontroll.

Vi viser for øvrig til regelverk for Finansmarkedsfondet, fastsatt 22. april 2013 av Finansdepartementet (og sist endret av Finansdepartementet 21. oktober 2016).

Vi viser til brev 4. juni 2015 fra Finansdepartementet om endringer i regelverket for Finansmarkedsfondet. Endringene innebærer at Forskningsrådet fra da av overtok ansvaret for oppfølging og kontroll av Finansmarkedsfondets prosjektportefølje. Det skal rapporteres årlig om dette arbeidet i tillegg til den årsberetning regelverket forutsetter at styret avgir, jf. punkt 5.1. Vi viser også til Finansdepartementets brev 16. oktober 2015 til Forskningsrådet.

Mer generelt understreker vi behovet for et nært samarbeid og god dialog mellom Forskningsrådet og styret for å sikre en omforent forståelse av praktiske implikasjoner av regelverksendringene. I den forbindelse viser vi også til avtalen av 2. desember 2014 mellom Forskningsrådet og Finansdepartementet om sekretariatsfunksjoner for Finansmarkedsfondet, som ble fornyet i november 2019.

Vi viser til brev 29. juni 2021 fra Finansdepartementet om gave fra DNB til Finansmarkedsfondet. Finansmarkedsfondet skal forvalte midler mottatt som gave sammen med og på samme måte som midler bevilget over statsbudsjettet. Som også nevnt i brevet fra

departementet, kan det være nødvendig med noe økt innsats fra Finansmarkedsfondet for å unngå at en vesentlig andel av de samlede midlene som står til Finansmarkedsfondets disposisjon, blir stående ubenyttet. Finansmarkedsfondets styre har opplyst at det vil vurdere hvilke muligheter gaven kan gi for Finansmarkedsfondets virksomhet, og utarbeide en strategi. Departementet imøteser orienteringer om dette.

Utbetalinger til Norges forskningsråd

Vi legger opp til utbetaling til Forskningsrådet i januar 2023.

4. FELLES POST FOR VIRKSOMHETSKOSTNADER

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Unntaket er nasjonale fag-, tema- og institusjonsevalueringer som fortsatt vil bli finansiert gjennom FoU-midlene fra det enkelte departement.

Finansdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. RAPPORTERING FOR 2023

Finansdepartementet ber om at sektoransvaret legges til grunn for rapporteringen. Sektoransvaret er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til rapportering i vedlegg til årsrapporten (departementsvise rapporter).

Det legges til grunn at Forskningsrådet i styringsmøter med Finansdepartementet vil rapportere på relevante områder under porteføljestyret for demokrati, styring og fornyelse som ligger under Finansdepartementets sektoransvar.

5.1 Finansmarkedsfondet

Den årlige rapporteringen til Finansdepartementet må være slik at Forskningsrådets departementsvise årsrapport og årsberetning fra styret i Finansmarkedsfondet sammen ivaretar departementets informasjonsbehov. Vi legger til grunn at Forskningsrådet regelmessig gir styret en faglig og økonomisk status- og avviksrapportering, som generelt vil være nyttig for styret, og som dessuten også vil gi verdifull bakgrunnsinformasjon i senere bevilgningssaker.

6. PLANLAGTE STYRINGSMØTER

Vi viser til pkt. 5.1 om møter som gjelder Finansmarkedsfondet.

Vi kommer eventuelt tilbake til behovet for ytterligere styringsmøter i 2023.

Med hilsen

Hans Henrik Scheel e.f.
finansråd

Tina Engelsrud
ekspedisjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

- Kunnskapsdepartementet
- Riksrevisjonen